

Základní pojmy
&
Makroekonomické a mikroekonomické
aspekty tělesné kultury

EKOS

P2

Sport

- latinského „disportare“
- a starofrancouzského „le désporter“, což znamená bavit se, příjemně trávit volný čas
- Historie:
 - Starověk: nácvik boje, jednoduché hry
 - Čína, Indiáni, Řecko
 - Boj → bojové umění → bojový sport
 - Středověk: rytířské klání, míčové hry
 - 17st. Komenský, 18st. Strutt, 19st. Ling
 - U nás: Jahn (19st.), Tyrš (19.st) – (společenský, zdravotní, branný aspekt)
 - 1862 Sokol, 1902 – Orel, 1948 Sokol, 1952 SVTVS, 1957 ČSTV

Češi a sport

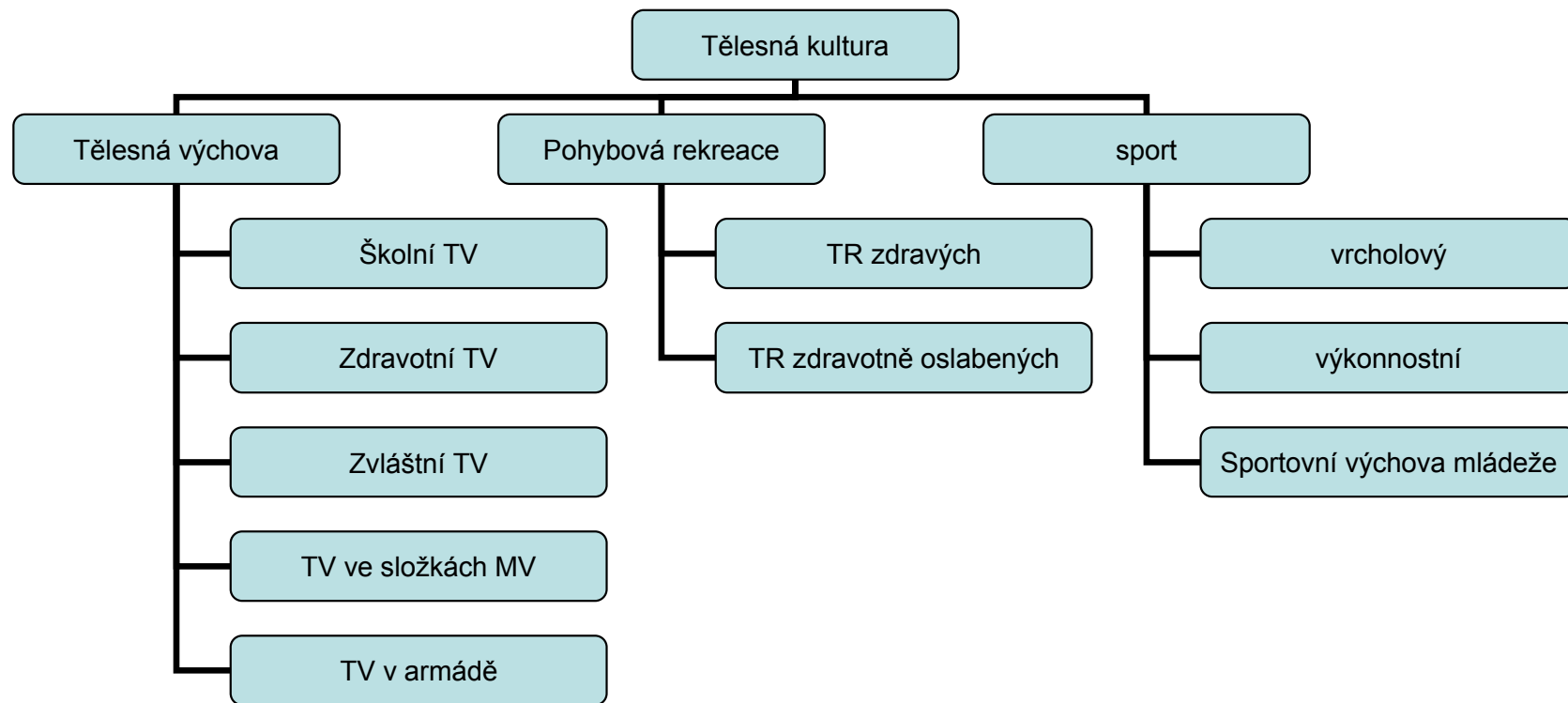
- $\frac{3}{4}$ Čechů mají zájem o sport, $\frac{2}{5}$ aktivně
- Ti, kteří se zajímají o sport, sledují sport několikrát týdně (44 %), čtvrtina ho sleduje dokonce denně (25 %).
- nějaký sport aktivně provozuje 60,8% mužů a 58,5% žen. Pravděpodobnost, že se lidé aktivně věnují nějakému sportu, klesá s rostoucím věkem.
- Nejoblíbenější sporty aktivně
 - muži: fotbal a posilovna
 - ženy: aerobic

Sledování sportu v médiích	
Muži	Ženy
lední hokej	krasobruslení
fotbal	lední hokej
motoristické sporty	fotbal
lyžování a snowboarding	lyžování a snowboarding
atletika	aerobic
tenis	gymnastika

Základní pojmy

- **Tělesná kultura:**
 - sociokulturní systém, který jako výsledek činnosti, tvorby hodnot, vztahů a norem zabezpečuje specifickými tělocvičnými prostředky uspokojování zvláštních biologických a sociálních potřeb člověka v oblasti fyzického, psychického a sociálního rozvoje s cílem jeho socializace a kultivace
 - Tělesná výchova
 - Sport
 - Pohybová rekreace

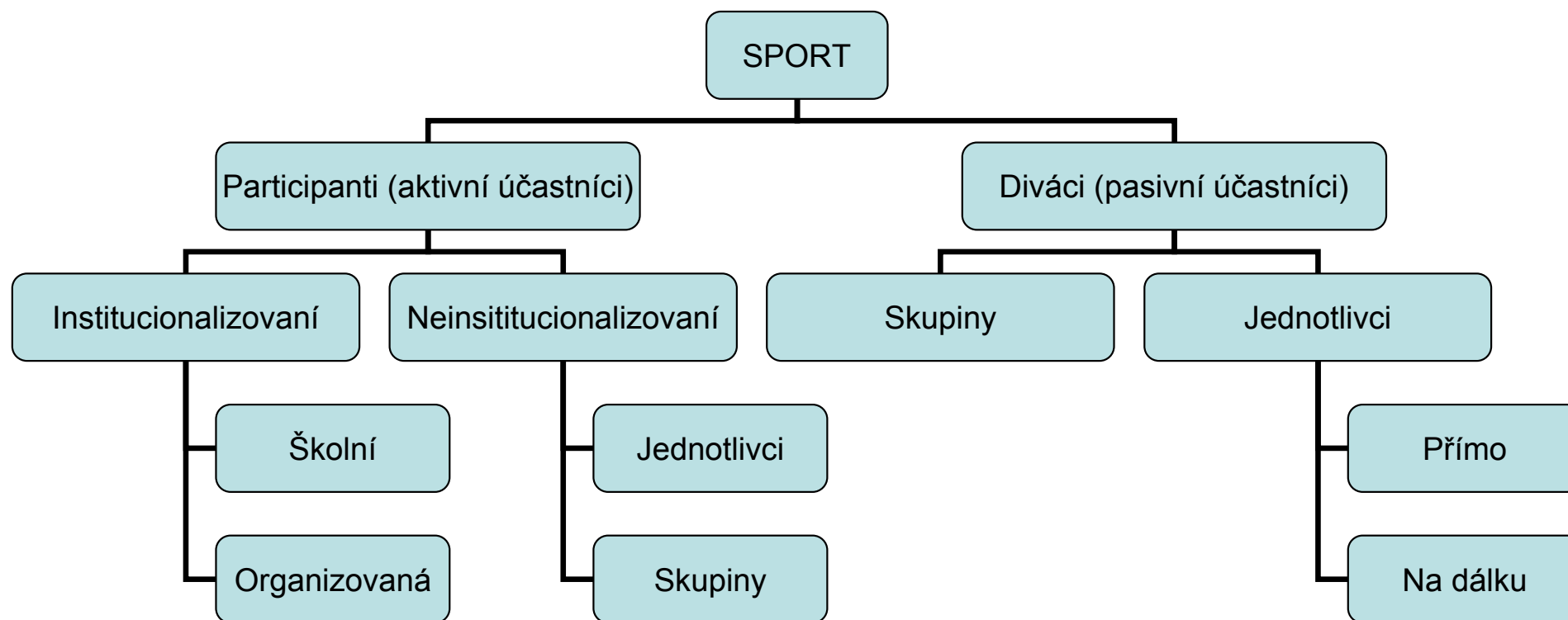
System tělesné kultury

Další pojmy

- Sportovní odvětví
- Sportovní svaz (federace)
- Tělovýchovná jednotka
- Tělovýchovné zařízení

Klasifikační schéma sportu

Aplikované disciplíny

- sportovní právo – přestupy hráčů, prodeje..
- sportovní management
- sportovní marketing – reklama, PR
- finance a ekonomika sportu
- sociologie sportu (chování fanoušků)
- historie a filozofie sportu

Produkty v oblasti sportu

- základní produkty tělesné kultury
 - nabídka tělesných cvičení
 - nabídka sportovních akcí
 - nabídka sportovně-rekreačních akcí
- produkty vázané na osobnost
 - sportovce
 - výkony trenéra
 - reklamní vystoupení sportovců
- myšlenkové produkty
 - iniciují tělovýchovu a sportovní oblast (skol, OH)
 - sportovní informace šířené médii
 - hodnoty zážitku v tělesné kultuře a sportu
- produkty podmiňující sport
 - sportovní zařízení
 - společenské akce
 - pojištění, doprava, vstupenky
- klasické materiální produkty
 - nářadí, oblečení, náčiní

Specifické vlastnosti sportovních produktů

- subjektivní oceňování sportovních produktů
- převážná abstraktnost a nemateriálnost produktů
- nepředvídatelný vývoj produktů (nejistý výsledek)
- malá možnost kontroly složení produktů (jsou možné dva stejné výsledky)
- sport jako veřejné zboží (sport, ale spíše není veřejným statkem)
- u části sportovních produktů nelze stanovit tržní cena

Aktéři a instituce

- Jednotlivé aktéry v systému tělesné kultury můžeme rozdělit podle jejich charakteru na:
 - Vládní aktéry
 - Společenské struktury a aktéry
 - Politické struktury a aktéry
- Institucemi
 - jsou potom chápány formální a neformální pravidla, která upravují vztahy mezi jednotlivými aktéry. Jedná se tedy např. o zákony, vyhlášky nebo v případě neformálních institucí může jít například o tradici podpory sportu z veřejných rozpočtů apod.

Důvody státních zásahů

- Ekonomické
 - Externality, nedokonalá konkurence, veřejné statky, asymetrická informace
- Mimoekonomické
 - Kultivace lidského potenciálu, rozvoj rovných příležitostí...

Veřejný statek a sport

- **Veřejné statky**
 - Aktivity ve volné přírodě
- **Smíšené statky**
 - Veřejné stadiony, koupaliště
- **Soukromé statky**
 - Dle individuálních potřeb – trh

Spotřeba	Vyloučitelná	Nevyloučitelná
Rivalitní	Soukromé	Smíšené
Nerivalitní	Smíšené	Veřejné

Veřejný statek ≠ veřejně poskytovaný statek

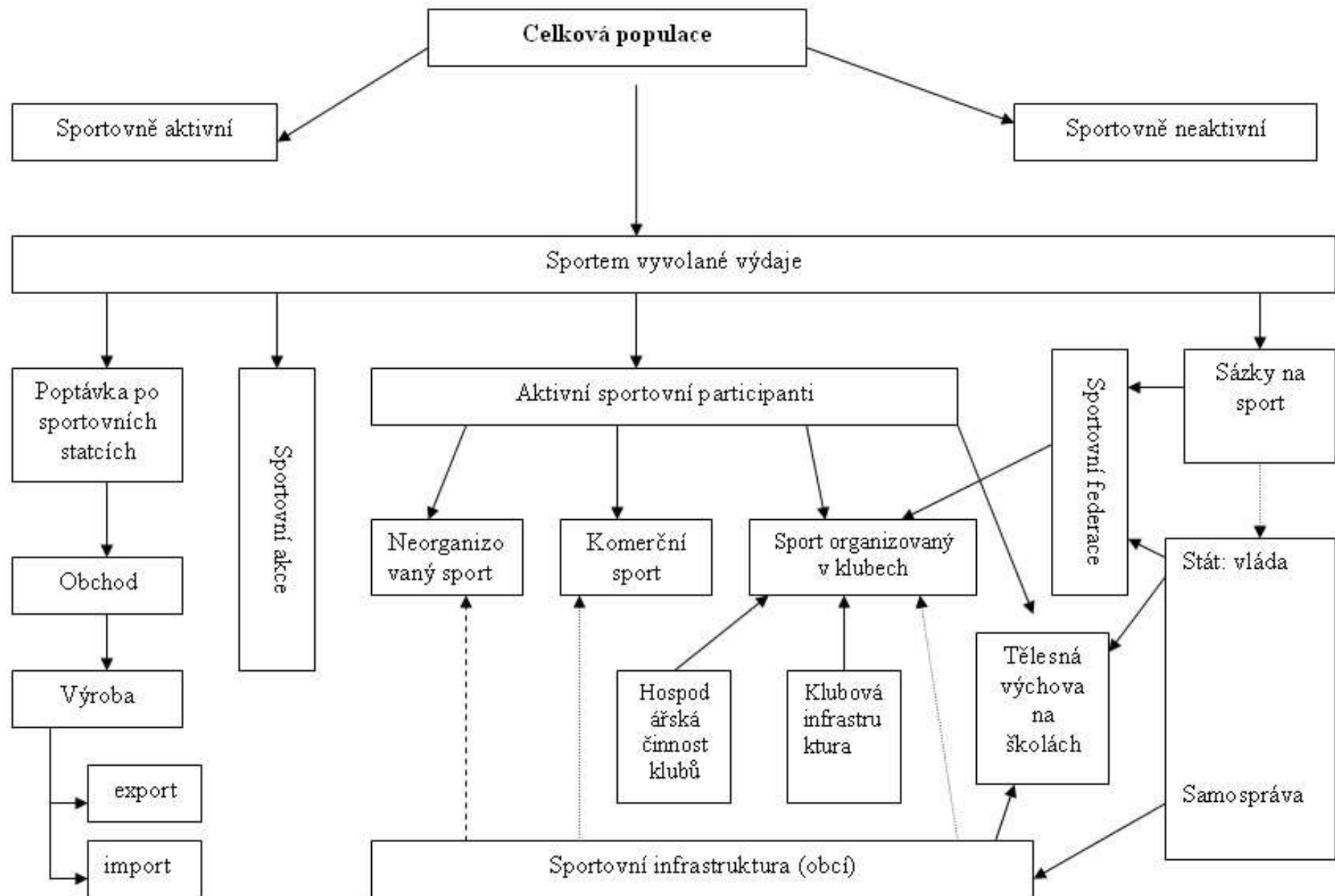
Makroekonomické aspekty TK

- Agregátní poptávka a nabídka
- $HDP=C+I+G+X$
 - C: odhad cca 10tis položek (některé mají alternativní zařazení např. kolo, oblečení,...). Hlavně služby
 - I: pro školní TV, pro vrcholový a výkonnostní sport, tělovičně-rekreační,... včetně technické infrastruktury
 - G: výdaje ze státního rozpočtu (včetně municipalit). Investiční a neinvestiční
 - X: $Im > Ex$ (nadmárodní firmy)

Podíl TK na výkonu ekonomiky

- Podíl sportu a tělovýchovy na HDP 1,5-2%
- Podíl TK na konsolidovaných veřejných výdajích 0,4-1,7%
- Přínos přímých soukromých vydání (bez sázek) na celkových výdajích 1-2%
- Zaměstnanost- ČR odhad 1,5% (SRN 2%, Finsko 0,8%)

Makroekonomický model sportu

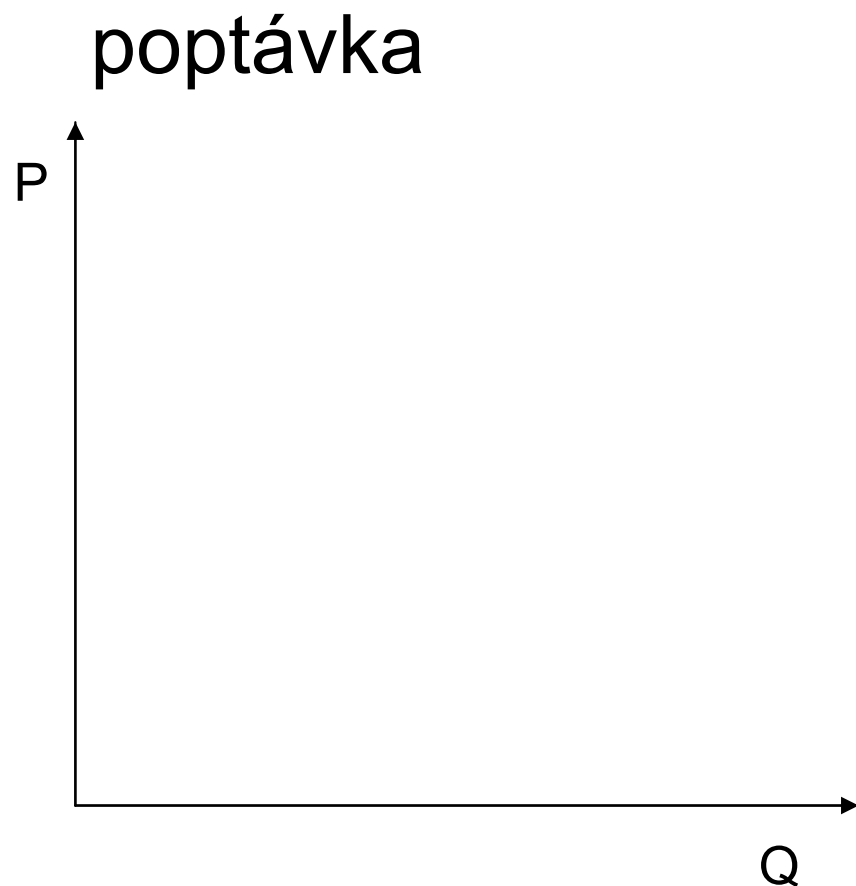
Využití metod ekonomického hodnocení u investic do TK

- CBA
 - Snížení pracovní neschopnosti
 - Snížení nákladů na pracovní sílu
- CUA
- CEA

Mikroekonomické aspekty TK

- Strana poptávky
 - Výdaje domácností, firem, veřejných rozpočtů
- Strana nabídky
 - Tvoří NNO, stát a samospráva, firmy

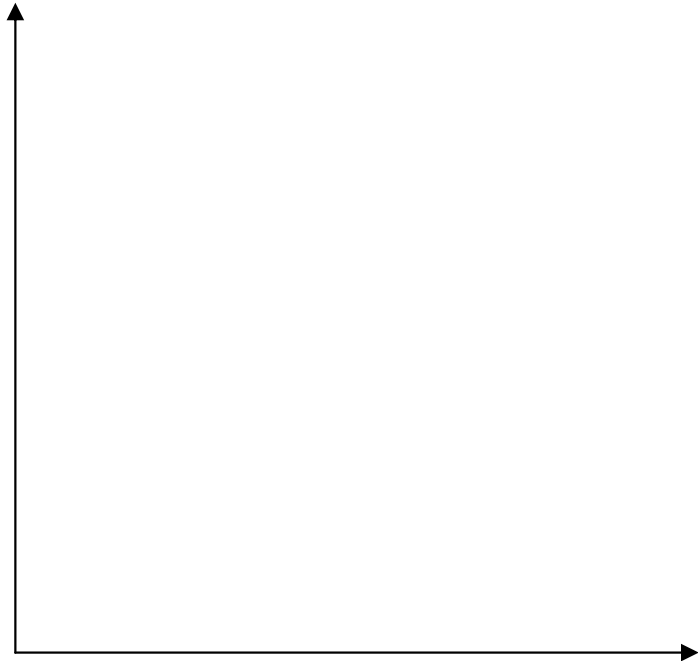
Poptávka

- tvar křivky
- funkce ceny ve vztahu k veřejně poskytovaným statkům

užitek

celkový užitek

mezní užitek

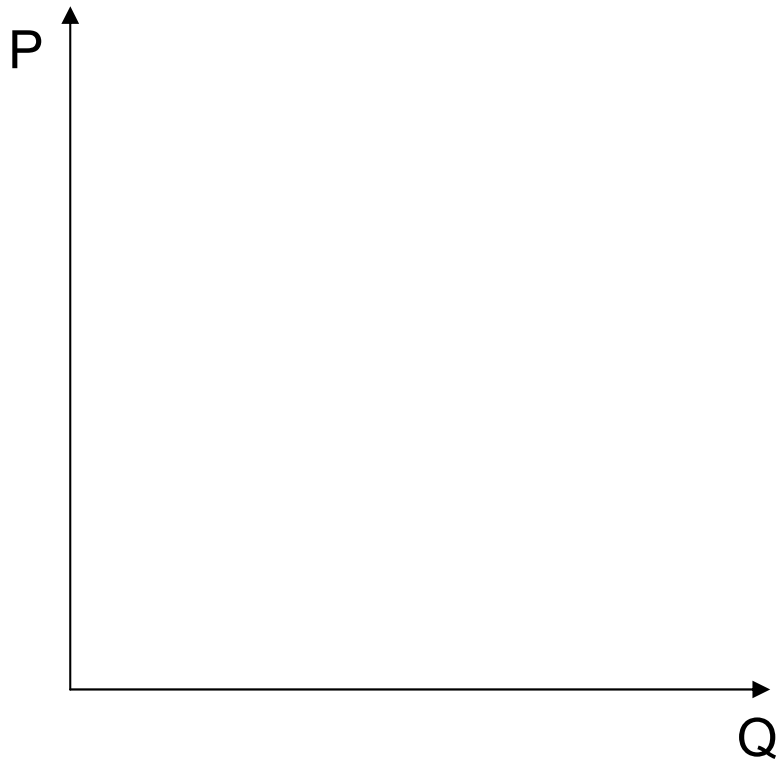

Determinanty poptávky

- Globalizace
- Služby
- Flexibilita
- Medializace
- Mobilita
- Orientace na zážitek

Nabídka

nabídka

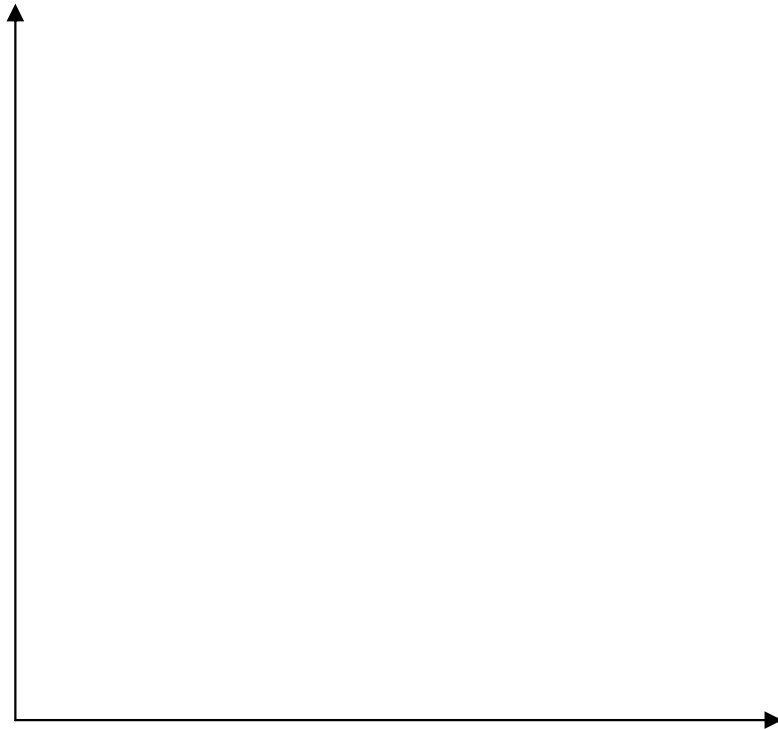

Nabídku tvoří subjekty dle:

- Právní formy
 - Živnosti, s.r.o., nadace,...
- Dle cílové orientace
 - Non profit, for-profit
- Dle funkčnosti a způsobu plnění věcných úkolů
 - Města, spolky, podnikatelské subjekty...
- Dle šířky nabídky sportu

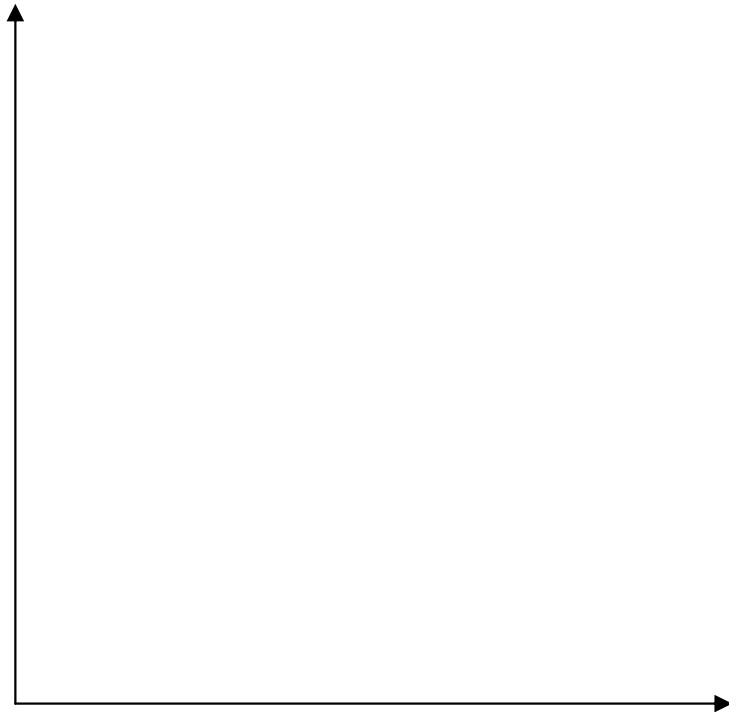
Důchodový a substituční efekt

- Vliv dotace na rozpočtové omezení

Pozitivní externality

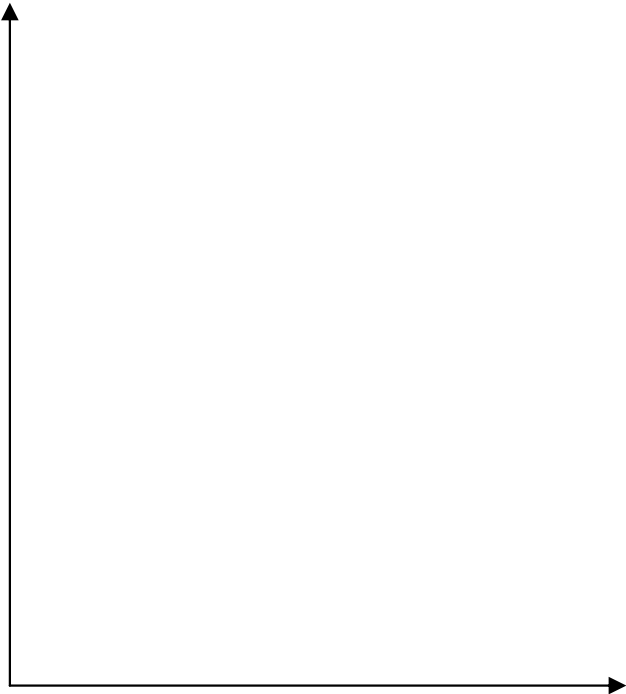
- Pozitivní

- Podpora zdraví člověka
 - Ovlivňování zdravotního stavu
 - Biologický základ zdravého životního stylu
 - Vliv pohybové aktivity na zdraví
 - Možnosti ovlivnění životního stylu
- Formování osobnosti člověka a jeho systému životních hodnot a idejí
- Tvorba a kvalita sociálních vztahů
- Propagace země či regionu

Negativní externality

- negativní

- Negativní vlivy na zdraví člověka
- Negativní vlivy na životní prostředí
- Komeracionalizace tělesné kultury
- Ostatní negativní vlivy

Literatura

- Povinná literatura
 - Hobza, Rektořík – Základy ekonomie sportu – kpt. 6 a 7 (s.62-96)
- Doporučená literatura
 - Novotný – Ekonomika sportu – kpt. 1 (s.13-24)
 - Tisková zpráva (Factum invenio) – Češi a sport <http://www.factum.cz/tz114.html>
 - Tisková zpráva (Factum invenio) – Sport v médiích <http://www.factum.cz/tz135.html>

The end

